

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

In Passionem D.N. Iesv Christi Homeliae quinquaginta sex, Theoremata
viginti octo, totidemque sermones. In Monotesseron Praeterea Eivsdem
Passionis Dominicae, iuxta Euangelistarum & historiae fidem, Elucidatio.
Conciones ad Haec Paraeneticae in praecipuis anni & Sanctorum
festiuitatibus habitae

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, Anno M.DC.XXVIII

De linguæ procacitate, eius periculo, quîque eam refrænare oporteat.
Sermo vnicus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47113](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47113)

suo nunquam vult sine (qui est legis obseruatio) legislator frustrari. Frustratur autem, quando legi, aut insioni eius non obeditur: non potest autem cetera culpa, quod contra legis intentionem patrat. Nec obijci potest, nec apud omnes, nec passim locum habet, transgressionem rationabili excusant causa, quando quidem difficile non esset, cuius sibi causam fingere, & hanc etiã rationabilem credere, si vnicuique suo admitteretur viuere arbitrato. Consulendus est igitur superior, cuius iudicio committendum, credendumque est, quando deferenda, aut differenda, aut mitiganda sit legis austeritas. Si is iudicauerit necessitatem, rationabilemve causam, quam obrem non debeat seruari, sed dispensari, lex, excusabitur, atque à peccato immunis erit consultantis humilitas, modo non importuna fuerit, sed prelato iudicium liberum reliquerit. Siquidem circa propria iudicanda cito (quod Terentius quoque non ignorauit) fallimur, propterea quod metu aut amore, passioneve alia præpediti, à vero iudicio hallucinamur. Hæc loquor fratres charissimi, non quod obedientiam vestram minus probeam, aut quod alicuius animi suspensum habeam: sed quod sicut ex obedientia vobis loqui debui, ita eandem vobis opto me loquente commendari. Ad laudem Domini nostri Iesu Christi, qui est benedictus in secula.

Terentius.

IN SOLENNITATE S. BENEDICTI.

*De lingua procacitate, eius periculo, quique eam refranare oportet.
Sermo vnicus.*

Matth. 23.

Sanctorum
memoria
quomodo
maximè fe-
stiuè cele-
bretur
Eccli. 5.

Conuersio-
nis inquam
quale habu-
erit S. Bene-
dictus.

Dixi, custodiam vias meas, vt non delinquam in lingua mea. Palmo XXXVIII. Fratres charissimi solennitatem beacissimi patris, atque omnium fermè monachorum abbatis Benedicti egimus, quo hodie in gloriam Domini sui intrauit, vt pote fidelis dispensator & prudens, quem constituerat Dominus super familiam suam. Et quia est super pauca fidelis inuentus, dignus planè fuit, vt super multa constitueretur. Porro hunc diem, si volumus, adhuc multo agemus celebriorem, sanctique memoriam præclarior multo celebrabimus, si eius virtutes non solum prædicamus, verum etiam imitamur. Ibi namque reuerà profiteamur, quoniam sanctum fecit illum Dominus, si ad eò nobis conatus & studia placet, vt ea salutaria desiderabilia, ea denique imitatione nobis digna arbitremur. Tunc, inquam, patrem hunc S. Benedictum reuerè colimus, hoc est, veneramur, si eius vitam imitari gestimus, si eius sequi vellet conamur, si denique vita nostra illius nobis comparatione displicet, si tepor nostrum execramur, & illius feruore incalescimus. Legimus sanctum patrem mundi vanitatem omnem fastidisse, atque sese omnibus abdicatis in solitudine & silentio quomodo vel postea loqui, quomodo homines reuerberet, aut inter homines incontaminatus conuersari. Itaque flagrans eremitica vitæ amore, vivebat in silencio solus, atque mundo ignotus, vt lingue uaderet pericula atque peccata. Sciebat profectò à lingua primum sibi modè dum bellum, quam primo studuit domare, & ad cætera hinc exierit, à vita progre-

Progredi. Legerat nimirum: *Si quis putat se esse religiosum, non refrenans linguam suam, huius vana est religio.* Legerat etiam beatum esse, qui non fuerat lapsus in verbo. Legerat nihilominus, de omni verbo ocioso reddendam rationem. Non ignorabat præterea & illud: *Qui est inconsideratus ad loquendum, sentiet malum.* Propterea statuit & dixit: *Custodiam vias meas, ut non delinquam in lingua mea.* Propterea silentiū posuit custodiā ori suo, & timorē Dei ostium circumstantiæ labijs suis. Propterea denique elongavit fugiens & mansit in solitudine, docēs nimirum, si linguę volumus fræna imponere, si eius lubricitatem superare, fugiendos esse homines, fugienda loca, fugiendas occasiones loquendi. Et quum omnia fugerimus, adhuc oratio sola est necessaria, si linguam domare debemus. Est enim (teste Iacobo) inquietum malum, plenum veneno mortifero, quod nullus hominum domare potest. *Quisquis enim in verbo non offenderit, hic perfectus est vir.*

Hoc modo si omnes etiam sacrę paginæ libri consulantur, si sanctorum peruestigentur monita & eruditiones, si denique monachorum audiantur regulæ, vna est omnium sententia, absque continentia linguæ monachorum neminem, imò ne Christianam quidem quemuis perfectū fieri posse. In hac enim lingua, quemadmodum facilius delinquitur, ita sapius homo vulneratur, grauiusquē & lethalius periclitatur. Vnde quanto est linguæ custodia laboriosior, tanto rarior etiam inuenitur. Lingua membrum est corporis in vtramvis partem vehementissimum. Non igitur errauit, qui dixit: *Mors & vita in manu linguæ.* Siquidem in ipsa benedicimus Deum, & maledicimus proximum. In ipsa oramus & blasphemamus. In ipsa proximos erudimus, & etiam seducimus. In ipsa ædificamus, & destruimus. Quid multa? Si benütamur lingua membrum est vtilissimum. Si vti fuerimus male, membrum est pestilens, contagiosum, atque plus omnibus reliquis perniciosum. Quocirca dixi linguæ difficile custodiā, quandoquidem si hæc etiam continua si vigilantissima, si denique arētissima sit, adhuc labitur, quāuis longo à se intervallo distent is, qui licet nolens, incautus tamen labitur, & is, qui ex loquendi assiduitate aut occasione præstita ruit. Varios in scriptura sacra legimus defectus linguæ, varia pericula, varia delicta, Quis omnia dinumeret? Refert enim nobis eadem scriptura, linguam dolosam, linguam magniloquam, linguam furentem, linguam iniquam, linguam mendacem. Inuenitur ibi lingua detrahens, lingua duplex, lingua tertia, lingua superba, lingua falsa. Sunt (inquit) qui exacuunt linguas sicut serpentes. Sunt quorum linguæ gladius acurus. Sunt qui referuntur cecidisse, & hi plures per linguam nequam, quam in ore gladij. Sunt qui loquuntur pacem cum proximo: mala autem in cordibus eorum. Est etiam qui per blandimenta linguæ decipit. Est qui malum abscondit sub lingua sua, & seminat inter fratres discordiā. Est sultro & bilinguis, & est qui in silencio detrahit. Est præterea qui lingua percurrit, est qui lingua vulnerat, est qui ociosa, est qui sophistica loquitur: & est qui Deo gratias agens, *A lingua, inquit, iniusta, & à verbo mendacij, & à lingua conquinata liberasti me.* Hæc omnia & alia huiusmodi in scriptura nobis referuntur linguæ vitia & incommoda, quæ non nisi silentio fugantur. Vna itaque ac sola custodia est linguæ silentium, quo obmutescat homo ut non aperiat os suum, & sileat à bonis quoque tamdiu, salua tamen charitate, donec discat

Iacob. 1.
Eccl. 14.
Matth. 12.
Prouer. 13.
Psal. 38.
Psal. 140.
Psal. 54.
Lingua quibus modis reſrenanda ſit.
Iacob 3.

Proue. 13.
Iacob. 3
Lingua pericula ac delicta multiplicata que ſunt.
Psal. 108.
Psal. 11.
Proue. 6.
Prou. 23.
Eccl. 28.
Psal. 139.
Psal. 36.
Eccl. 28.
Psal. 27.
Proue. 28.
Iob. 10.
Prou. 6.
Eccl. 28.
Hier. 18.
Hier. 9.
Eccl. 37.
Eccl. 31.
Silentium quam ſit pro linguæ custodia neceſſarium.
Psal. 33.
discat

discat non loqui mala. Hanc linguæ custodiam, id est, silentium præfati illi patres in Aegypto, & post hoc sanctus pater Benedictus affatim custodierunt pro hac obrinenda nonnulli lapidem aliquot annis in ore portauerunt. Hanc beatus pater Benedictus in regula sua statuit, hanc reliqui ordinum præceperunt institutores, præcipue autem beatissimus Bruno Carthusiensium primus, eremitico quodam atque perpetuo fermè silentio demandam linguam instituens. Ceterum huius continentia commoda, huius silentij fructum, atque ediuersò loquacitatis pericula, damnaque si nescimus, si non ex sacris libris, si non ex sacris historijs, saltem ex his qui hodie viuunt nobiscum, merito disceremus. Cernimus ante oculos eos qui silentij sunt obseruatores, qui dum loqui etiam licet, à murmuratione, à detractione & omni verbo illicito temperant, quantum in vita proficiant spirituali, quomodo linguæ custodia in compunctione seruet, quomodo eorum deuotionem nutrit, in quantis tentationum & perturbationum procellis eos præteruet, quamque eis pacem conscientia generet quantave conscientia tranquillitatem in fraterna eos charitate custodiat. At contra, eos qui linguosi sunt, qui in lingua fouent, qui omnia explorare nituntur, ad cuncta parati respondere, qui omnia volunt audire, vidimus, inquam, eos corruptis iudicijs infectos, nihil non damnare, vbique offendi, vndique perturbari, semper iabi in deteriora, pacem amittere, contentionibus & dissidijs diuidi, inquietos fieri suspicionibus angi, amaritudinibus repleti, ira morderi & rancore, atque tandem tumultuantibus inter se cogitationibus non posse dormire, non posse comedere, non posse puram orationem effundere, & si quando proleuanda huius amaritudinis tentatione, atque quam in spiritualibus patitur accedia, solatia quaerunt, dum nouas admittunt fabulationes, dum quarum monias, dum accusationes instruunt, maiores atque nouos in eis sibi comparant morbos, donec ad eam nouissime veniant miseriam, vt & superiores & regulam, & monita salutaria, atque qui in his loquitur, Deum impudenter contemnant, ordinis ac status sui suscepti pœniteant, meliores in seculo sese futuros clament. Ab omnibus his malis liberi ac immunes sunt, qui silentio student, qui colloquutiones fugiunt, qui colloquia pernicioia rescindunt, qui linguam detrahentem audire renuunt, qui non recipiunt instigationes & consilia mala, qui bonos mores suis confabulationibus atque iustis pessimis corrumpi non sinunt, quorum est in silentio & spe fortitudo. Huiusquam, non solum conscientiam, sed & famam puram custodiunt, hi in pace & tranquillitate, ac propterea semper læti Deo seruiunt.

Silentij fructus multiplex.

Loquacitatis damna periculaque quam sint graua.

1. Cor. 15.
 Gal. 30.

Quanta mala linguæ operentur praua.
 Eccle. 9.

Matth. 12.

Heu charissimi fratres quanta sunt mala, quanta pericula linguæ? Quanta in monasterijs, quanta in principij curijs exitia male operatur linguæ. Si terribilis in ciuitate refert Sapiens hominem linguosum, quam terribilis est in monasterio, quam execrabilis in eremo? Inde (vt vrbium & monasteriorum euerfiones, vt corporum animarumque cædes fileam) quanta dissidia, quæ attritiones, quæ iurgia, quæ denique odia in congregationibus ex malis linguæ congerminantur quotidie, quis non videat? Heu quam parui faciunt incedum hæc mala per linguas malas excitata, qui eiusmodi sunt affueri delicti linguæ, quæ sæpenumero nunquam postea refarcinari possunt, quam parua mouet eos, quod de omni verbo ocio reddendam orationem Christus, non solum

solium monachos, verum etiam quoslibet homines præmonet Christianos. Si de verbis ociosis, quibus preciosum interim absq; fructu amittitur tēpus, tam graue cunctis expectatur mortalibus iudicium, quid de perniciosis, quid de curiosis, quid de murmuratorijs, quid de cōtētiōis aut scurrilibus, qd de carnalibus ac detractorijs quid de arrogātia ac liuore, aut odio plenis respondebitur? Vbi se continebunt monachi, quo tunc fugient, qui silentium Deo promiserunt? Quid (quod maxime plangendum est) quod ij qui eiuſmodi vitijs linguæ sunt affueti, nec remorsum plerumque, nec conscientia arguentem postea sentiunt, nec confessionem fortasse aut remedium, aut satisfactionem aliam faciunt, quam de verbis ociosis? Per totam diem (inquiunt) loquuti sumus, nemini verba nostra nocuerunt. Deus id faciat. Nemini certe ita nocuerunt, quia nemini corporeum vulnus lethale percusserunt, neminem occiderunt. At quid interea, sicubi detractio fuerit, de anima agitur? Nunquid & ex illa detractioe siue loquentis, siue consensientis conscientia vulnus nō accipit? Nunquid nemini nocuisse dicendus est, qui & sibi & illi cui loquitur, vehementer nocet? tametsi forsan ille cui detrahatur, non magni faciat, aut nō offendatur, quod homines absque iudicio, aut corrupti passionibus sibi obloquentur. Certè detrahentis lingua, dum vel auditur, anima interim audientis paulatim inficitur, & ipsamet nesciens à seipsa, hoc est, à bona habitudine (in qua olim erat) corrumpitur, deficit atque mutatur. Charissimi fratres declinemus igitur illicita colloquia, abscindamus & inuſita, nisi quando loquendum est, non diu immoremur, ne elongemur à Deo. Pagani & philosophici Ethnici quoties locuti fuerant, sese inſimiores atque minores ad silentium redire conqueſti sunt. Non simus nos seſiores aut minus solliciti animarum noſtrarum custodes quam pagani. Imò habemus nos multò magis animæ noſtræ rationem. Sentiamus Dei vbique præsentiam, omnia audientem, omnia contemplantem, ne in bonis hanc contristemus, aut à nobis fugemus. Loquatur vnusquisque pacem cum proximo suo & salutaria, non pestifera auribus illius infundat. Quod si post colloquiū (vt semper fit bonæ conscientia) quis læsum aut grauatum se senserit, ilicò se humiliet, & quibus est satisfaciendum, aut reuocando, aut veniam petendo satisfaciatur, vt ad orationis tranquillitatem redire queat. Suauius tamē fit vobis loqui Deo quam hominibus, vt audiatis & vos, quid in vobis per internū instinctum loquatur Dominus Deus. Bonum fit vobis in silentio præstolari salutare Dei. Statutum fit vobis loquendi occasiones vbique vitare, vt internæ loquutioni diuinæ (quæ inter humanos strepitus verborum adeò non sentitur, vt impediatur & fugiatur etiam) aurem & cor mundum præbeat. Beatum silentium, quod suo colloquio dignatur Deus. Ibi enim animam erudit, ibi compungit, ibi cor lachrymis emollit, ibi illuminat, ibi amore illud accendit, ibi reficit, ibi inebriat. Hæc omnia non sentiet homo, nisi elongando fugiens, & in silentio solitudineq; Deo vacans. Hæc namque duo exercitia, nobilissima sunt exercitia proficientis vitæ, adeò vt euidētissimum sit argumētum futuri profectus, vbi inuenitur monachus solitudinem seruans & silentium: quemadmodum è regione certissimum fit testimonium, quod nullius profectus ibi spes fit, vbi nullum seruatur silentium aut solitudo. Quando enim monachus ad hanc intentionem venerit, vt exploret quid ibi

Colloquia
illicita inu-
tiliaque esse
abscinden-
da.

Locutionis
culpa quo-
modo de-
tergenda.

Psal. 84.
Tren. 3.

Silentium
beatum
quod fit.

Psal. 54.
Exercitia
proficientis
vitæ duo
nobilissima
quæ sunt.

Fundamentū
spiritualis
vitæ quod.

dictum, quid ibi factum sit, referatq; alijs, aut in corde suo, hoc ita debuit fieri, regens iam & disponens omnia, non quieret ac suauiter, sed amare & superbe in corde suo, huius spiritus exalauit. De illo actum est. Ille peribit, atque tibi perijit, si ita perseuerarit. Dominus noster Iesus Christus meriti beatissimi patris Benedicti tribuat nobis spiritum humilitatis & simplicitatis, quos defectibus nostris possimus exurgere, nosq; emendare, ut iustum atque fundamentum spiritualis vitæ, quod est abstractio atque interna conuersatio, quæ absque silentio & solitudine impetrari ridiculum est, apprehendamus, & sanctorum patrum monachorum vestigia sequamur, ut aliquando etiam mereamur peruenire, ubi eos nunc gaudemus esse. Ad sui laudem & gloriam qui est benedictus in secula, Amen.

IN SOLENNITATE ANNUNCIATIONIS
Domini nostri Iesu Christi.

*De pietate & humilitate beatissime Virginis Mariæ Matris Dei,
Sermo 1.*

Benedictus Dominus, quoniam mirificauit misericordiam suam multitudine munita. Psalmo XXX. Magnam hodie fratres charissimi atq; mirabilem misericordiam humano generi fecit Deus, tan omissus desideratam quanto necessariam: tanto magis gratam, quanto diutius dilatam: tanto deniq; suauiore, quanto veluti impetratam subito & quasi imperu vno in mundum effusa est vniuersum. Siquæ supra quinque annorum millia ita se continuerat Deus, ut (quod sibi proprium est) penè oblitus fuerat misereri, aded ut beata Maria quoque hoc ipsum sentiens, postquam magnæ illius pluuia hoc est, diuina misericordie sonitum, per angelum sibi nunciari audierat, imò postquam caraculis caeli apertis & misericordia Domini Dei filius in ipsam, sicut pluuia in vellus, & sicut imber serotinus super vniuersam terram, id est, humanam naturam descenderat, Recordatus est, inquit, Dominus misericordia sua. Eius videlicet quæ promiserat iam olim domui Israel. Benedictus igitur Deus quoniam mirificauit, id est, mirabilem seu mirabiliter fecit misericordiam suam, non sibi, sed nobis. Refert Lucas eodem ferme tempore Elisabeth tempus pariendi impletum, & vicinos atque cognatos eidem gratulantes, quod magnificasset Dominus misericordiam suam cum illa. Quæ fuit illa misericordia? Nempè quod sterilitatis ablatum erat illi opprobrium. Hoc magnam aestimabant misericordiam, hoc pro magno munere ducebant pij homines, in quo Elisabeth foret gratulendum. Cæterum, nos nihil miramur. Quid enim magni est, quod mulier sterilis, efficitur secunda, pariens & ordine & modo fecundetur. Quod si mirum siue magnum cupiam videtur sterilem concipere, nonne magis atque mirabilius est virginem parere? Si magna fuit misericordia, vnam à sterilitatis opprobrio mulierem liberare, quanta est ab æterna damnatione vniuersum mundum saluare? Et hoc hodie factum est. Non ergo solum magnam, sed mirum in modum etiam mirabilem fecit Deus hodie misericordiam suam nobiscum, quædo æternam propter nos temporale, immortale

Luca 1.
Gene. 7.
Psal. 71.
Osee. 6.
Luca 1.
Iudith. 13.

Luca 1.
Iudith. 13.

Quanta sit
misericordia
generi
humano
per incarnatione
fili
Dei collata